

Social: የፌስታል ፍጆታ፣ አያያዥና አወጋገድ

ፕላስቲክ በሁለት ይከፈላል። አንደኛው ቴርሞፕላስቲክ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ቴርሞሴት ይባላል። ቴርሞፕላስቲክ በአብዛኛው መልሶ ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል።

ከቴርሞፕላስቲክ ውጤቶች መካከልም ስስ ፌስታሎች /ፕላስቲክ ከረጢቶች/ አንደኛው ዘርፍ ነው። ቴርሞሴት ደግሞ ጎማ፣ ፎም የፕላስቲክ ሳህን. . . ሲሆኑ እነዚህ እንደገና ተፈጭተው ወደ ጥሬ ዕቃነት ተለውጠው አገልግሎት ሊሰጡ አይችሉም። ከአካባቢ አንፃር ሲታዩም ሊያስቸግሩ እንደሚችሉ አቶ ሲሳይ ክፍሌ የኢትዮጵያ ጎማና ፕላስቲክ ውጤት አምራቾች ማኅበር ኃላፊ ገልፀዋል።

ስስ ፌስታሎችን ጨምሮ ሌሎች የቴርሞፕላስቲክ ውጤቶች ግን ይህን ያህል አስቸጋሪ አይሆኑም። ከዚህ አንጻር ያገለገሉ ስስ ፌስታሎችን በየመንገዱ ከማዘረክረክ ይልቅ በአግባቡ ቢያዙ ጠቀሜታው የጎሳ መሆኑን አቶ ሲሳይ ተናግረዋል። አንድ መዘንጋት የሌለበት ጉዳይ አለ። ይኸውም ስስ ፌስታሎች በየቦታው ተጥለው ከተከማቹ መሬቱ አክሲዲንና የፀሀይ ብርሃን እንዳያገኝ ይጋርዱታል። ከዓመታት በኋላ ፌስታሎች ተልጠው ሲታዩ ተለጥፈውበት የነበረው መሬት ወደ ቢጫ ቀለም ተለውጦና አፈሩም ተቃጥሎ ይገኛል።

ይህ ሁኔታ በኢትዮጵያ ደረጃ ሲታይ የተለየ መልክ ነው ያለው። ይህም ማለት የወዳደቁ ፌስታሎች በንፋስ ኃይል በየቦታው ተሰራጭተውና ተዘረክረኩ ሲታዩ የበዙ ይመስላሉ። ለአንድ ቀን ያህል የሚቆይ ዘመቻ ቢካሄድ ግን ተለቅመው ያልቃሉ። ይህም ቢሆን ችግር አያስከትሉም ማለት አይደለም። ነገር ግን አካባቢውን አበላሽ/ በከሉ የሚያሰኝ ደረጃ ላይ ደርሷል ለማለት እንደማያስደፍርና ከሌሎች አገሮች ጋር ሲነፃፀር ኢትዮጵያ ውስጥ የፌስታል ፍጆታው በጣም አነስተኛ እንደሆነ አቶ ሲሳይ ጠቁመዋል። ባደጉት አገሮች በሰዓት 2.5 ሚሊዮን ፌስታሎች ለዕቃ መያዣነት ይውላሉ።

በሀገሪቱ ውስጥ 160 የተመዘገቡ የፕላስቲክ ፋብሪካዎች እንዳሉ፣ ከእነዚህም መካከል በሙሉ አቅማቸው እየተንቀሳቀሱ ያሉት 81 ያህሉ ብቻ እንደሆኑ፣ የእነዚህም ፋብሪካዎች ፌስታል የማምረት አቅም በጣም ውስን እንደሆነና የምርት ውጤቶቻቸውም አገርን ሊበክል በሚያስችል ደረጃ ላይ እንዳልደረሰ ከአቶ ሲሳይ ማብራሪያ ለመረዳት ተችሏል።

ስስ ፌስታሎች ወደ አገር ውስጥ እንዳይገቡና እንዳይመረቱም የቀረበውን አዋጅ በሁለት መንገድ ማየት እንደሚቻል አቶ ሲሳይ ጠቁመው አለመግባታቸው በአገር ውስጥ የሚገኙ ፋብሪካዎች እንዲበራከቱ እንደሚያደርጋቸው አስታውቀዋል። የማገበና ዋና ዓላማ በእንቅስቃሴ ላይ የሚገኙ የፕላስቲክ ፋብሪካዎችን በማስተባበር ፌስታሎችን በብዛትና በጥራት እንዲያመርቱና በዚያው ልክም የውጭውን ምርት ማስቀረት እንዲችሉ ማድረግ ነው። ይህ ዓይነቱም አካሄድ የሀገሪቱን የውጭ ምንጭ ከማዳን አንፃርም አስተዋፅኦ ያደርጋል።

ከውጭ ማስገባቱ እንዲቀር ያስፈለገው አካባቢን ከብክለት ለመከላከል ነው ከተባለ ግን እዚህም ያለው በደንብ ካልተያዘ ብክለት መከሰቱ አይቀሬ ነው። ነገር ግን ይህንን ፈርቶ የአገር ውስጥ ምርትን ለማገድ መሞከሩ አዋጭ አይደለም። ከዚህ ሁሉ ይልቅ ለሕብረተሰቡ በአጠቃላይ የፌስታል አያያዥና አወጋገድን በተመለከተ ትምህርት መስጠቱ አማራጭ መሆኑንም ገልፀዋል።

በአካባቢ ላይ የተኮረ ሥራ ሲከናወን ሁለት ነገሮችን ማየት የግድ ይላል ያሉት አቶ ሲሳይ አንደኛው ማህበራዊ ጠቀሜታ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ኢኮኖሚያዊ ፋይዳው መሆኑን አስረድተዋል። ስለሆነም ፌስታል ከማህበራዊ ጠቀሜታው አንፃር ሲታይ ለዕቃ መያዣነትና በበርካታ ሕብረተሰብ ዘንድ ደግሞ ለመፀዳጃም አገልግሎት እንደሚውል ሊታወቅ ይገባል። ከኢኮኖሚያዊ አንፃር ሲታይ ደግሞ ያገለገሉ ፌስታሎችን መልሰው ጥቅም ላይ እንዲውሉ አድርጎ መጠነኛ ገንዘብ ማስገኘቱ ነው። ነገር ግን ይህን ያህል ትርፋማ አይደለም።

ይህም የሆነበት ምክንያት ያገለገሉ ፌስታሎች በደንብ ካለመያዣቸውም ሌላ በየጥሻውና በየሜዳው ይጣላሉ። ንጹህ አይደሉም። ከእዳሪና ከሌሎች ቆሻሻዎች ጋር ተደባልቀው ይከመራሉ። እንደነዚህ አይነቶችን ፌስታሎች ለቅሞና አጥቦ መልሶ ጥቅም ላይ ለማዋል የሚውለው የሰው ጉልበት ፌስታሉ ተሸጦ ከሚገኘው ገንዘብ ጋር አይጣጣምም። በዚያ ላይ ደግሞ ብዛታቸው እንጂ ኪሎዎቸው ይህን ያህል ሚዛን አያነሳም። ይህም በመሆኑ ኢኮኖሚያዊ ፋይዳ የላቸውም።

ለዚህ ሁሉ መፍትሄ የሚሆነው በቶሎ ሊበሰብሱ የሚችሉ ፌስታሎችን በአንድ ከረጢት፣ የማይበሰብሱትን ደግሞ በሌላ ከረጢት ይዞ የማቆየት ሥራ መለመድ ይኖርበታል። ለዚህም የማያቋርጥ ቅስቀሳና ሥልጠና መስጠቱ ወሳኝ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል። ሕብረተሰቡ በዚህ መልኩ መጠቀምን ካዘወተረ ራሱን ጠቅሞ አካባቢንም ይጠብቃል።

ከአቶ ሲሳይ ማብራሪያ ለመረዳት እንደተቻለው የፕላስቲክ ቦርሳና ጠርሙስ፣ እንዲሁም የብርጭቆ ሰባሪ እያንዳንዳቸው ለ100 ዓመታት ያህል ሳይበሰብሱ ይቆያሉ። ከዚህም ሌላ የአልሙኒየም ጣሳ 80 ዓመት፣ ስስ ፕላስቲክ፣ የቆዳ ውጤቶችና ብረታብረቶች በነፍስ ወከፍ ለ50 ዓመታት፣ እንዲሁም የሙዝ ልጣጭና ወረቀት በየበኩላቸው ለሁለት ሳምንታት ያህል ሳይበሰብሱ ይቆያሉ።

የአደገ አገርች የሚበሰብሱ ፊስታሎችን ያመርታሉ። የሚሰራውም የነዳጅ ዘይት ተረፈ ምርትንና ስታርችን በመቀላቀል ነው። ይህ ዓይነቱ ፊስታላ ሊበሰብስ ሲል በመጀመሪያ መቆራረጥ ይጀምራል። ከዚያም ይፈርሳል። በፀሐይ ኃይልም ልክ በዚህ መልኩ የሚፈራርስ ፊስታላ እንዳለ ነው አቶ ሲሳይ የተናገሩት። ኢትዮጵያ ውስጥ ግን እንደነዚህ አይነት ፊስታሎች አይመረቱም። ወደዚህ ቴክኖሎጂ ለመሻገር ከማሰብ ይልቅ በአሁኑ ጊዜ እየተመረቱ ያሉትን ስስ ፊስታሎች አያያዝና አወጋገድን በተመለከተ የሕብረተሰቡን ግንዛቤ ከፍ ማድረግ የግድ ይላል።

አቶ ንጉሱ አክሊሉ የአካባቢ ጥበቃ ተቆርቋሪዎች መድረክ አስተባባሪ ስለዚህ ጉዳይ በስልክ ተጠይቀው በሰጡት መልስ ያገለገሉ ፊስታሎች መሬት ላይ በብዛት ተጥለው ስላልታዩ ችግር የለም ማለት አይቻልም ብለዋል። ፊስታሎች አንድ ቦታ ላይ ሲያርፉ አፈሩን ከጥቅም ውጭ እንደሚያደርጉት መታወቅ ይኖርበታል። ስለዚህም ችግር ውስጥ እስከሚገባ ድረስ መጠበቅ አያስፈልግም። በከተሞች ከባድ ችግር እያደረሱ መሆናቸውን ወደ ገጠርም መገለቃቸውን አመልክተዋል።

ፕላስቲኮችን መልሶ ጥቅም ላይ ማዋል በጣም ውድ ሊሆን ይችላል። ስለሆነም ያገለገለው ፊስታላ ከተጣለ በኋላ ጥቅም ላይ ለማዋል ከመሞከር ይልቅ ያንኑ በተደጋጋሚ ጊዜ መጠቀም ቢቻል ጥሩ ነው። ከአንድ ጊዜ በላይ መጠቀም እንዲቻል የውፍረት መጠናቸው ከ0.03 ሚሊ ሜትር በታች የሆኑና በቀላሉ በስብሰው ከአፈር ጋር የማይዋሃዱ የፕላስቲክ ከረጢቶች ወደ አገር ውስጥ እንዳይገቡና እንዳይመረቱም መከልከል ነው። መንግስትም በዚህ በኩል የጀመረውን ጥንቃቄ በደንብ ሊቀጥልበት እንደሚገባ አስተባባሪው አሳስበዋል።

በታደሰ ገብረማርያም